

Gezocht: een regering met interesse voor het algemeen belang

Het is normaal dat in tijden van recessie de begroting roder kleurt. De ontvangsten van de overheid zijn kleiner, de (werkloosheids)uitgaven groter. De begroting 2009 wordt dan ook geen grand cru. Maar de huidige financiële en economische crisis werd door de regering Leterme-Reynders handig als bliksemafleider gebruikt. De regering heeft de federale begroting op ramkoers gezet, zowel op korte als middellange termijn.

In het Fortis-dossier was het de ambitie van de regering Leterme-Reynders om minderheidsaandeelhouder te worden van een buitenlandse financiële instelling. De regering schermde met het belang van de kleine spaarder en de werknemers van Fortis Bank om Fortis Bank onverwijld aan BNP Paribas te verkopen. Maar het kan toch niet de kerntaak van een Belgische overheid zijn de kapitaalstructuur van een buitenlandse bank te verbeteren. Nu dreigt de belastingbetaler niet alleen te moeten opdraaien voor de te verwachten schadeclaims als gevolg van het miskennen van de rechten van aandeelhouders, maar ook voor de soldenprijs waartegen de regering Fortis Bank bereid was te laten gaan. Sowieso is het geen moment om te verkopen. Bovendien is Fortis Bank van een knol een citroen geworden. De regering heeft terecht de kapitaalstructuur van Fortis Bank verstevigd en een deel van de risicovolle producten bij Fortis Groep ondergebracht. De aandeelhouders zijn immers mede verantwoordelijk voor de te risicovolle investeringen van Fortis Bank. Daarnaast moet de regering inderdaad op zoek naar een nieuw management voor Fortis Bank. Dat kan via het aantrekken van een minderheidsaandeelhouder of van experts van buiten de Fortis Bank. De ambities van de bank worden ook best bijgeschroefd. Maar niet getreurd. Een kleinere Fortis Bank is wellicht in het belang van de huidige en toekomstige klanten, meer bepaald de kleine en middelgrote ondernemingen. Wanneer de financiële en economische storm gaan liggen is, kan de overheid zijn aandelen verkopen aan Fortis Groep, desnoods tegen een redelijk rendement voor de kapitaalbreng van de overheid in plaats van de marktprijs. Dat om de misleide aandeelhouders toch iets te gunnen.

Maar niet alleen een buitenlandse financiële instelling mag een hold-up plegen op onze openbare financiën, ook de sociale partners en de Gemeenschappen maakten gretig gebruik van de zwakke regering Leterme-Reynders om de federale kas verder leeg te halen.

In een interprofessioneel akkoord zou een regering de belangen van de mensen zonder werk moeten verdedigen. Nu was de regering Leterme-Reynders van plan loonsverhogingen te sponsoren die economisch niet te verantwoorden zijn. Ook andere geplande lastenverlagingen belasten alleen maar het budget. Gegeven het minimumloon moeten laag productieve jobs, veelal van oudere werknemers, worden gesubsidieerd, niet de ploegen- of nachtarbeid. Dergelijke particuliere maatregelen verhogen in globo de werkgelegenheid niet. Zoals we ook niet mogen vergeten dat het systeem van tijdelijke werkloosheid een transfer van efficiënte naar inefficiënte bedrijven inhoudt, en dus zeker geen verdere aanmoediging behoeft.

De intercommunautaire dialoog probeert via partiële akkoorden de weg te effenen naar een globaal akkoord na de verkiezingen van 7 juni 2009. Maar de Gewesten dreigen de strop van de budgettaire meerkosten van de vergrijzing rond de nek van de federale overheid nog nauwer aan te halen. Zo stelt een partieel akkoord voor dat de Gewesten een bonus krijgen in geval van goede tewerkstellingscijfers. Op die manier dreigen de budgettaire winsten als gevolg van hogere werkgelegenheidsgraden evenwel door de neus van de federale overheid te worden geboord. En

zonder malus blijft de federale overheid opdraaien voor te lage werkgelegenheidsgraden. Nochtans dragen ook de Gemeenschappen en Gewesten hier een verantwoordelijkheid vermits ze bevoegd (willen) zijn voor arbeidsbemiddeling en (initiële) opleiding en vorming. Sommige deelakkoorden zijn dan ook best geen voorafname op een algemene herziening van de financiering van Gemeenschappen en Gewesten in dit land.

Het hoeft dan ook geen verwondering te wekken dat de regering Leterme-Reynders als ambitie had geformuleerd pas vanaf 2012 weer een begroting in evenwicht te hebben. Met andere woorden, het zou pas de volgende regering zijn, als het van Leterme afhing, die de overheidsfinanciën structureel moet saneren en ons land (nog maar eens) voorbereiden op de meerkosten van de vergrijzing. Het klopt dat de regering Leterme-Reynders lamentabele overheidsfinanciën heeft geërfd van de regering Verhofstadt-Reynders. De federale overheidsschuld is gestegen van 251 miljard euro eind 1999 tot 264 miljard euro eind 2007. Maar het is even schuldig verzuim de overheidsfinanciën de komende jaren niet structureel gezonder te maken. Dit land is dan ook beter af met geen nieuwe regering (à la) Leterme-Reynders. De paradox is dat een regering met zin voor het algemeen belang niet bang voor verkiezingen op korte termijn hoeft te zijn. Als die dan nog nodig zullen zijn.

Koen Algoed

HUBrussel en Vives KULEUVEN